

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Enheten för statlig arbetsgivarpolitik
103 33 STOCKHOLM

Betänkandet (SOU 2009:4) Sekretess vid anställning av myndighetschefer

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får härmed anföra följande.

1. Inledande synpunkter

Utredningen har haft i uppdrag att kartlägga om viljan att inkomma med en intresseanmälan för en anställning som myndighetschef allmänt sett kan tänkas påverkas av att uppgifter om att den enskilde anmält intresse för anställningen blir offentliga. Utredningen har funnit att sådan påverkan förekommer och att den är av sådan art och omfattning att den bör föranleda att en sekretessbestämmelse införs i sekretesslagen.

Annorlunda uttryckt föreslås alltså att handlingsoffentligheten och medborgarnas insyn på ännu ett område skall begränsas till förmån för sekretessen.

TU vill därför – som en övergripande synpunkt – uttrycka sin oro över utvecklingen med en alltmer tillbakaträngd offentlighet. Det skapar en otillfredsställande ordning när insynen i myndigheternas verksamhet successivt blir allt svagare. Vi går mot en utveckling med talrika lagändringar som innebär en utvidgning av sekretessen, medan begränsningar av sekretessen mycket sällan föreslås. TU ser således med oro på hur det svenska samhället – genom dessa lagändringar – i praktiken alltmer avlägsnar sig från sin unika offentlighetstradition. Vi börjar närma oss en punkt där sekretessregleringen täcker upp samhällslivet i så stor omfattning att det snart blir oegentligt att tala om offentligheten som huvudregel.

2. Förslaget – en utvidgning av sekretessen och en inskränkning i meddelarfriheten

I betänkandet föreslås att ett nytt fjärde stycke införs i 7 kap. 11 § sekretesslagen – som bl a gäller myndighets personaladministrativa verksamhet - med innebörden att sekretess gäller i ärende om anställning av myndighetschef, överdirektör eller med överdirektör jämställd anställning som lyder omedelbart under regeringen, för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om en enskild kandidats identitet, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men, d v s ett omvänt skaderekvisit. Regeringen skall enligt förslaget bemyndigas att förordna om vilka anställningar som inte skall omfattas av sekretess.

Vidare föreslås att sekretessen skall gälla i tio år samt att meddelarfrihet inte skall råda när det gäller den föreslagna sekretessbestämmelsen. Således föreslås att 16 kap. 1 § - som ju räknar upp de kvalificerade tystnadsplikterna – utökas med den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 11 § fjärde stycket sekretesslagen.

Enligt TU:s mening innebär införandet av ett omvänt skaderekvisit i 7 kap. 11 § sekretesslagen en betydande inskränkning i handlingsoffentligheten. Så snart ett utlämnande av uppgifter som rör den enskildes identitet kan antas komma att publiceras i ett sammanhang som i någon mening kan framstå som negativt för den enskilde kommer ett utlämnande vägras. Detta får till följd att mediernas och medborgarnas möjlighet att få tillgång till dessa uppgifter så gott som undantagslöst beskärs. Erfarenheterna av hur det omvända skaderekvisitet för pass- och körkortsfotografier kommit att tillämpas i praktiken är här ett varnande exempel.

TU konstaterar att förslaget leder till en oönskad utvidgning av sekretessen inom ett område där insynsbehovet gör sig särskilt starkt gällande. I ett öppet samhälle finns det ett uppenbart samhällsligt intresse av att medborgarna har insyn i, kan ta del av, och diskutera vilka personer som gör anspråk på att i det allmännas tjänst ytterst företräda just medborgarna. Detta är en fråga som i grunden handlar om medborgarnas förtroende och som helt enkelt inte lämpar sig för slutna processer.

TU finner det därtill otillfredsställande när en sådan inskränkning av handlingsoffentligheten sker på tämligen lösa grunder och antaganden som, enligt utredningen, vinner stöd i den undersökning utredningen låtit göra. Det är anmärkningsvärt när en undersökning bestående av 499 telefonintervjuer tas till intäkt för att begränsa såväl handlingsoffentligheten som meddelarfriheten.

Enligt TU:s mening väger öppenhets- och demokratihänsyn i de aktuella anställningsärendena över farhågorna om en försvårad rekrytering. Utredningen har inte heller kunnat visa på tillräckliga skäl för ett ytterligare införande av tystnadsplikter i 16 kap. sekretesslagen. Vid en intresseavvägning väger, enligt TU:s mening, allmänhetens och mediernas intresse av att få tillgång till den enskildes identitet i de aktuella anställningsärenden tyngre än den enskildes önskemål om att vara anonym.

TU avstyrker därför utredningens förslag bestämt.

Stockholm den 19 maj 2009

TU

Per Hultengård
Direktör

Hanna Lind
Jurist